

Mihailo Kandić

MIRKO BRKLJAN (Nikšić), Slike

Maj 2005.

Figuracija, još kada je nadrealne, fantastične provenijencije, nije čest gost kragujevačkih galerijskih prostora. Zato je izložba slika Mirka Brkuljana (1948) mali događaj za kragujevačku likovnu scenu, izložba kojoj nije lako pretpostaviti sličnu prethodnu, ako je uopšte i bilo takve u Modernoj galeriji.

Brkuljan je, naime, metaforički pokrenuo koncept igre kao snažnog inicijatora koji vizuelno krči puteve tematike, prilaz pogledu. Taj pogled se zadržava na platnu, uglavnom većih formata, koji izgleda više odgovara ovom slikaru čiste, jasne, precizne i vrlo harmonične kompozicije. Manja platna imaju isti kapacitet i statičnog i aktivirajućeg potencijala kao pomenuta velika, ali imaju i manji upliv na pogled, što se neposredno ustanovljuje na samoj postavci. To nisu mane manjeg formata, već vrline većih.

Kada se takvom vizurom sagledava platno Brkuljana, onda se

stiže do tematskog opsega koji autora koliko privlači toliko, ako ne i više, primorava na lagodnije prisile: da se najpre konceptualno razmahne, da se tematski "proširi" na jedan jedini motiv, nazvali bismo ga igrom, koja se skoro identičnim vizuelnim bogatstvom opetuje na svakom platnu. Postaje šahovska partija u kojoj šahovske figure, transformisane u ljudske oblike, razvijaju naraciju pogleda, stvarajući iluziju da i sam pogled učestvuje u slici. Brkuljan, dakle, poseduje ona svojstva umetnika koja garantuju sa/učestvovanje posmatrača u likovnom delu, njegovo obavezno aktiviranje u ovoj igri, malom ratu na platnu.

Naravno, ta bitka, nimalo šahovska, iako se, ponavljamo, ipak dešava na sceni koju zatvara šahovska tabla, u čijoj simbolici se lako prepoznaje sam život, prepuna metafora i posrednih značenja koja proističu iz pozicija koje na platnu sugerira sam slikar povlačeći svoje poteze, pobeđujući, naravno, šta bi drugo, deluje sasvim miroljubivo. Događaj je situiran na sceni prepunoj tolerancije, ravnoteže, odmerenosti, prefinjene aristokratske nadmoći nad ovim našim ustalanim, traumatičnim, nimalo uzvišenim vremenima. Da, takva je umetnost, uvek drukčija od stvarnosti.